

Belaunaldiak

Aster Navas irakasle eta idazlaren testu bat irakurriko dugu, non belaunaldiez eta gaur egungo bizimoduaren ajeez hitz egiten duen.

Sekuentzia honetan, hau egin dezakezu:

- **Huts** hitzaren esanahiez hausnartu.
- Hitz egitean ironia erabiltzeari buruz hitz egin.
- Testuari buruzko galdera batzuei erantzun, eta haren tonuari erreparatu.
- Belaunaldi bakoitzaren ezaugarriak zerrendatu, eta haien arteko aldeei buruzko solasaldia egin, ironia erabiliz.

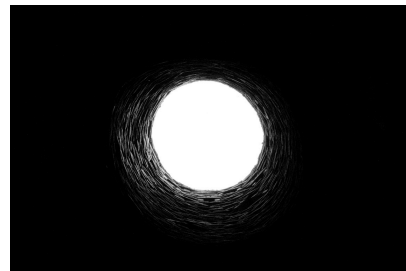
Adimen artifizialak sortutako irudia

Irakurri aurretik

1. Esanahia

Testua irakurri aurretik, elkartu binaka eta erreparatu honako esaldi hauei. Aztertu esaldiak, eta erantzun galderei.

1. Atera **kafe hutsa**, mesedez.
2. **Alfer hutsa da**, Kepa, lanerako...
3. **Pentsatze hutsak** beldurra ematen dit!
4. Zenbaki **hutsak** gara haientzat!
5. **Huts** handiak eta txikiak egiten ditu.
6. **Amaren hutsa** sentitzen du eskolan dagoenean.

1. "Huts" hitzak zer esanahi du? Zer adierazteko erabiltzen dela uste duzue?
2. 6 esaldietan esanahia berdina dela esango zenukete? Zergatik? Zer alde nabaritu duzue?

Komentatu erantzunak talde handian. Erantzun zuzenak 12. orrialdean daude.

TALDEAN

2. Beste era batera esanda...

Elkartu binaka berriz, erreparatu esamoldeei eta erantzun galderei.

Zenbakiak **bestarik ez** gara haientzat.

Zenbakiak **baino ez** gara haientzat.

Zenbakiak **baizik ez** gara haientzat.

1. Zer esanahi dute azpimarratutako esamoldeek?
2. Hiru esamolde edo egitura horiek parekoak direla esango zenukete? Esanahiari dagokionez, gauza bera adierazteko erabiltzen dira?
3. Zuen ustez, hiru esamolde horietakoren batek bat egiten al du "huts" hitzaren adieraren batekin? Zeinek?
4. Zuen ustez, zer kutsu edo sentimendu gehitzen dio "huts" horrek esaldi honi?: *Haren begirada ikuste hutsarekin...*

Adimen artifizialak sortutako irudia

Komentatu erantzunak talde handian. Erantzun zuzenak 12. orrialdean daude.

TALDEAN

3. Ironia

Talde txikian zaudetela, egin solasaldia eta komentatu honakook.

1. Erabili ohi duzue ironia egunerokoan? Zertarako?
2. Zertan datza ironia? Zer egiten da ironiaz jarduteko?
3. Nola antzematen da ironia ahozkoan? Eta testu idatzietan? Ba al dago ironiaz esandakoa markatzeko modurik?

Komentatu erantzunak talde handian. Erantzun zuzenak 13. orrialdean daude.

Irakurri bitartean

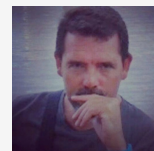
BAKARKA

4. Zer dio Aster Navasek?

Irakurri testua, eta erantzun hurrengo orriko galderei.

Belkroaren belaunaldia

Aster Navas

Gutxiegi hitz egiten da horretaz. Belkroak eragin duen kalteaz, esan nahi dut. Lehen, aita edo ama makurtzen ziren gure ondoan, eta zapatetako lokarriak lotzen zizkigutenean, une hartan sortzen zen ikusizko kontaktua eta gertutasuna aprobetxatzen zituzten gurekin hitz egiteko: maite gintuztela gogorarazteko. Keinu horretan nire gurasoak behar baino gehiago luzatzen ziren, eta musu batez, besarkada batez edo *flekilloa* txukunduz amaitzen zuten eguneroko ataza xume hura.

Batzuetan ahaztu egiten zaigu desira hutsa garela. Nora demontre goaz hain arin? Nor engainatu nahi dugu agenda estu horrekin, hain antolatutako bizitza horrekin? Azken finean, bultzada irrazional baten emaitza baino ez gara. Edozein unetan espero ez dugun kolpe batek gure bidea aldarazi dezake. Dino Buzattiren *Las noches difíciles* liburuko mikroipuin batek bat-bateko maitemin baten istorioa kontatzen digu: gizon bati bere bihotzak ziurtatzen dio metroan alboan daukan neska ezezaguna dela bere bizitzako emakumea; buruak, ordea, ohartarazten dio horrelako pelikula moduko amodio-kontuek arratsaldea zapuztuko lioketela. Joan behar du ezin saihestuzko hitzordu batera, eta gero badu pilates; ez omen du astirik "lelokerietarako". Emakumeak ere begiratu dio konbentzimendu berberarekin, harridura berberarekin, eta tamalez, nagitasun berberarekin. «Ekiozu oraintxe ligatzeari, eta eguna eginda daukazu», esan dio segur aski bere buruari, eta hurrengo geltokian jaitsi da presaka.

Honelako gauzetan pentsatzen dut *MasterChef* programako minutu batzuk ikusten ditudanean. Parte-hartzaileek plater konplexuak prestatzeko berrogeita hamar minutu besterik ez dute, eta, denbora amaitzean, besoak altxatu behar dituzte. Lasterketa bat dirudi. Nire birramonaren etxeko bazkaria, aldiz, orduak eta orduak su motelean pasatzen zituen kazola zahar batean prestatzen zen. Amparo birramamaren egosiek zapore paregabea zuten. Abiadura, dirudienez, gero eta telebista-programa gehiagotan sartzen da. Eta ez soilik entretenimendukoetan. Gaur egun, tarta bat egitea edo soineko bat jostea estres-proba bihurtu dute. Baita, ustez, gaurkotasuna patxadaz eta sakontasunez jorratzen duten saioetan ere: "59 segundo" besterik ez duzu zure iritzia emateko. Produktua erakargarriago bihurtzen duen faktoretzat hartzen da, baina, funtsean, geure bizitzari ere modu pertsonalean aplikatzen diogun prezipitazioaren isla da. "Belkroaren belaunaldia" gara: berehalakotasuna dugu balio goren.

(moldatua)

BAKARKA

1. Testuaren arabera, zer sinbolizatzen du “belkroak”?

- a) Teknologiaren garapenak dakarren erosotasuna.
- b) Bizitzaren eta harremanen berehalakotasuna eta azkartasuna.
- c) Haurren autonomia sustatzeko baliabide hezigarria.

2. Zein da egileak lehen paragrafoan azpimarratu nahi duen ideia nagusia?

- a) Lokarriak lotzeko keinua komunikazio- eta maitasun-une bat zela.
- b) Gurasoek orain ez dutela pazientziarik haurren arropa txukuntzeko.
- c) Belkroak iraultza teknologiko garrantzitsua ekarri duela.

3. Zein da Buzattiren ipuinaren bidez adierazi nahi den mezua?

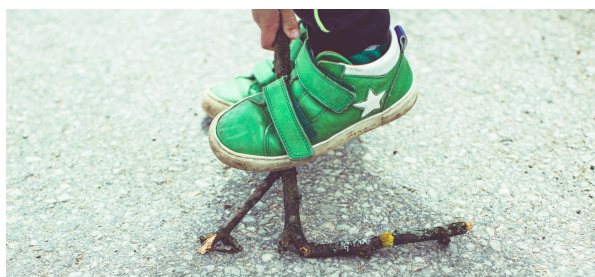
- a) Maitasuna erraz galtzen da eguneroko errutinaren artean.
- b) Maitasuna zori hutsa da, eta beti dator unerik desagokienean.
- c) Logikak eta arrazoiak gidatu behar dituzte gure emozioak.

4. Egilearen arabera, zein da *MasterChef* programaren eta egungo gizartearen arteko paralelismoa?

- a) Biak ere entretenimendurako sortuak dira, helburu artistikorik gabe.
- b) Biak oinarritzen dira patxadan eta sakontasunean.
- c) Biek erakusten dute denboraren presiopean bizitzera ohitu garela.

5. Zein da testuaren ideia nagusia?

- a) Denboraren kudeaketa hobetzeko beharra.
- b) Gizarte modernoak presaka eta sakonekoari garrantzirik eman gabe bizitzeko joera duela.
- c) Arrakasta izateko, produktibitatea lehenesteko beharra gailentzen ari dela.

markus-spiske-hRGStL_kDvY-unsplash

Erantzun zuzenak 13. orrialdean daude.

Irakurri ondoren

5. Testuak zer ezkutatzen duen

TALDEAN

Elkartu hiruak; talde txikian zaudetela, egin solasaldia eta komentatu honako hauek:

1. Zer-nolako tonua darabil, nagusiki, testuak?
2. Zertarako uste duzue erabili duela, zer helbururekin?

Testuko esaldia	Ironia BAI ala EZ?	Benetako esanahia edo egilearen asmoa
1. "Gutxiegi hitz egiten da horretaz. Belkroak eragin duen kalteaz, esan nahi dut"	Bai ☒	Ez du benetan esan nahi belkroak kalte handia egin duenik; ironiaz ari da, teknologiaren eta presaren erruz galdutako harreman-une xume eta hurbilei erreferentzia eginez.
2. "Joan behar du ezin saihestuzko hitzordu batera, eta gero badu pilates; ez omen du astirik «lelokerietarako»"		
3. "59 segundo besterik ez duzu zure iritzia emateko"		
4. "Produktua erakargarriago bihurtzen duen faktoretzat hartzen da"		
5. "Belkroaren belaunaldia gara: berehalakotasuna dugu balio gorena"		

Erantzun zuzenak 13. eta 14. orrialdeetan daude.

TALDEAN

6. Belaunaldien ezaugarriak

Elkartu hiruko taldetan eta irakurri belaunaldi bakoitzaren ezaugarri nagusiak; ondoren, erantzun galderei eta jaso idatziz bakoitzari gehi dakizkikeen bestelako ezaugarri batzuk eta, beharrezkoa bada, egin moldaketak.

X belaunaldikoak 1965-80 bitartean jaioak

- Idealismoa alde batera utzita, euren bizitza-filosofia lanean oinarritu dute.
- Gailu elektroniko eta botoi analogikotik, mundu elektronikorako jauzia egin dute.
- Telebista nagusi zen garaikoak dira, Internetik ez zen.
- Egonkortasuna asko estimatzen dute.
-
-
-
-

Y belaunaldikoak 1981-95 bitartean jaioak

- Mundu digitalean guztiz integratuta daude, garai analogikoan jaioak diren arren.
- X belaunaldia ez bezala, anbiziotsuak eta inkonformistak dira.
- Mundu lehiakorrean bizi dira, prestakuntza handiagoa eskatzen duen munduan.
- Nagia, nartzisista eta mizke hazitakoaren etiketa jarri ohi zaio ni-ni-aren belaunaldi horri.
- Askatasuna, malgutasuna eta esperientziak pilatzea estimatzen dute.
-
-
-
-

Z belaunaldikoak 1996-2010 bitartean jaioak

- Internet dute beren DNAREN parte, etxean, hezkuntzan eta gizarteratzeko moduan.
- Guztia bat-batean lortzea beharrezko dute, eta zeregin anitzekoak (*multitasking*) dira.
- Arretari eusteko gaitasun murriztekoak, pazientzia gutxiak, independenteak.
- Oraindik existitzen ez diren lanpostuetan ariko dira lanean.
- Ingurumen- eta berdintasun-kontuetan kontzientziatuagoak.
-
-
-
-

Iturria: Goiena (moldatua)

1. Zein belaunalditako kide zara?

2. Identifikatzen al zara zure belaunaldikoen ezaugarriekin? Zergatik?

3. Beste belaunaldiko ezaugarriak zuzenak direla uste duzu? Zergatik?

Partekatu idatzitakoak talde handian eta osatu belaunaldien ezaugarriak.

TALDEAN

7. Solasaldia

Elkartu hirunaka, egin solasaldia eta grabatu. Saia zaitezkeite ironia erabiltzen! Horretarako, irakurri arretaz testuingurua eta egitekoa, eta, ondoren, etxean egin gidoia.

Etxean egiteko urratsak:

1. Irakurri testuingurua eta egitekoa.
2. Egin solasaldirako gidoia, hurrengo orrialdeko jarraibideen laguntzaz.

Adimen artifizialak sortutako irudia

Solasaldia

Testuingurua: ohartu zara zeure inguruan harremanak gero eta konplexuagoak direla belaunaldien artean: lan egiteko moduak, aisialdi-ohiturak, teknologiarekiko jarrerak, balio sozialak... Hainbat eztabaida piztu dira azken urteotan “belaunaldi berriak” nola ari diren bizitza ulertzen eta “belaunaldi zaharrak” zertan ari diren atzean geratzen. **Komunikabideetan maiz entzuten dira iritziz kontrajarriak: batzuek diote belaunaldi gazteek askatasun handiagoa eta pentsamendu irekiagoa dituztela; beste batzuek, berriz, hiperaktiboak direla eta berehalakoari lotuegi bizi direla gehitzen dute.**

Egitekoa: Egin solasaldia ikaskideekin, **egin gogoeta belaunaldien arteko desberdintasunen inguruan**, eta proposatu gizarte hobe bat lortzeko zer aldatu beharko litzatekeen. **Azken helburua da, etorkizuneko gizaldiei begira, “belaunaldi osasuntsuagoa” osatzeko 3 proposamen adostea.**

Jarduera bi zatitan egin:

- **Gogoeta, banaka** (1-2 minutu bakoitzak): nork bere abiapuntua azalduko du.
- **Elkarriaketa egin eta adostu** (4-6 minutu): iritzia trukatu, alderatu eta adostu hiru proposamen.

BAKARKA

Gidoia egiteko jarraibideak (elkarrizketa gidatzeko ideiak)

- Belaunaldiak alde onak:
  - Esperientzia eta patxada (belaunaldi zaharragoak)
  - Sormen digitala, irekitasuna eta aniztasunaren onarpena (belaunaldi berriak)
- Alde txarrak edo arriskuak:
  - Zaharragoetan: aldaketarako zailtasunak, zurruntasuna
  - Gazteetan: presaka bizitzea, sakontasun falta, norberaren buruarekiko presioa
- Hausnarketarako ideiak:
  - Zer ikas lezake belaunaldi batek bestearengandik?
  - Zer balio mantendu beharko lirateke eta zein birplanteatu?
  - Zer aldatu beharko litzateke belaunaldi berrien bizimoduan (erritmoa, harremanak, konpromisoa...)?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

IRONIA ADIERAZTEKO BALIABIDE BATZUK

BALIABIDE-MOTA	FUNTZIOA	ADIBIDEA	OHARRAK
1. Galdera erretorikoa	Esandakoa zalantzan jartzea edo ironiaz azpimarratzea	<i>Nork behar du, ba, atsedetik gaur egun?</i>	Erantzunik ez du bilatzen; ironiaren bidez kritika adierazten du
2. Laudorio faltsua	Zerbait kritikatzeko laudorioaren itxurapean	<i>Zoragarri geratu zaigu bizitza: eguna ematea ez da aski ezer egiteko!</i>	“Goratu” egiten du, baina, benetan, kritikatu egiten du
3. Esamolde baloratiboak edo gezur ironikoak	Balorazioak eginez, jarrera ironikoa adieraztea	<i>Eskerrik asko zure laguntzagatik, zu gabe ezingo nukeen egin!</i>	Gezurra esatea doinuera ironikoa erabilita, esan nahi denaren kontrakoa adierazteko
4. Hiperbolea (gehiegikeria)	Egoera baten absurdotasuna azpimarratzea	<i>Milaka gauza egin behar ditut goizero, kafea hartu aurretik ere!</i>	Neurriaren gehiegikeriak sortzen du ironia
5. Kontrastea	Ironiaren edo paradoxaren eragina indartzea	<i>Teknologiari esker denbora aurrezten dugu... baina ezertan ez emateko</i>	Bi ideia kontrajarri erabiltzeak efektu ironikoa sortzen du
6. Baldintza ironikoa	Baldintza errealista edo absurdo bat proposatzea	<i>Astirik ez badugu, bada, ez dezagun arnasa hartu!</i>	Ondorioak ironiaz azpimarratzen du kritika
7. Doinuera ironikoa	Harridurazko esamoldeetan ironia adieraztea intonazioaren bidez.	<i>Bai, bai, noski! Ai, ze ona den dena!</i>	Ahoz erabiltzen da

BAKARKA

9. Autoebaluatu

Solasaldia egin ondoren, entzun grabatutakoa, eta, taulako irizpideak kontuan hartuta, ebaluatu zeuk egindako lana.

Helburu bakoitza ebaluatzeko, hautatu BAI / ERDIZKA / EZ zutabeetako bat, eta azaldu arrazoiak.

Adimen artifizialak sortutako irudia

HELBURUAK	BAI	ERDIZKA	EZ
Banakako gogoeta egin dut			
Elkarrizketa egin dut			
3 proposamen adostu ditut			
Ironia erabiltzea lortu dut			

Jaso hemen ironiaz esandakoa, baita benetan zer adierazi nahi izan duzun ere:

Irakasleak emango dizu solasaldia prestatzeko gidoiari eta ahozko jardunari buruzko feedbacka.

ERANTZUNAK

1. Esanahia

Huts hitzak hainbat adiera ditu, esaldietan nabaritu ahal izan dugun moduan:

1. **Kafe hutsa** esaten zaio kafea bakarrik edo kafea besterik ez duen edariari (esnerik gabe...)
2. **Alfer hutsa** dela badiogu, pertsona batek nagusiki ezaugarri edo nolakotasun hori duela adierazi nahi da.
3. **Pentsatze hutsak...** pentsatzearen ekintza horrek berak eragin dezakeen sentimendua adierazteko erabiltzen da. Pentsatze hutsak, ikuste hutsak, entzute hutsak... zalantza, beldurra, zirrara... eragiten duela adierazteko erabil daiteke.
4. **Zenbaki hutsak** gara, zenbakiak besterik ez garela adierazteko, hutsa izan edo ezer ez izan.
5. **Huts handiak eta txikiak** bezalako esamoldeak erabiltzen dira adierazteko akatsak edo erroreak egiten direla.
6. **Amaren hutsa...** kasu honetan, *huts* hitzak gabezia edo falta adierazten du, hutsunea.
 Bestelako adierak ere baditu; denak ikusteko, jo [Euskaltzaindiaren Hiztegiaren orrialdera](#).

2. Beste era batera esanda...

1. Pertsonatzat hartuak izan beharrean, zenbakiak balira bezala tratatuak edo aintzat hartuak izan direla.
2. Bai, pareko esanahia dute hiru esamolde horiek.
3. Bai, hirurek. Kasu horretan bat egiten dute honako esapidearen esanahiarekin: *Zenbaki hutsak gara haientzat*.
4. Zalantza, beldurra edo ironia adierazteko balio dezake.

ERANTZUNAK

3. Ironia

Wikipediaren definizioa (moldatua):

Ironia hitza grezieratik dator, eta literatura-baliabide edo erretorikazko figura bat definitzen du. Hitz hau asko erabili da, eta gaur egun hitz polisemikoa dela esan daiteke. Zabalduen dagoen esanahiaren arabera, “hitzekin esaten denaren aurkakoa adierazteko erabili ohi den espresibidea” da. Hitz egitean ironia intonazio berezi batez marka daiteke. Umorearekin dago lotua, baina ez beti, edo behintzat talka- edo kritika-adierazpen bat ere izan ohi du berekin.

Idaztean, ironia hainbat modutan marka daiteke: harridura-marka parentesi artean (!), kakotxak ("")...

4. Zer dio Aster Navasek?

1- b; 2- a; 3- a; 4- c; 5- b.

5. Testuak zer ezkutatzen duen

1. Nagusiki, tonu ironikoa darabil.
2. Kritika egiteko, gaur egungo bizimoduari kritika egiteko.

ERANTZUNAK

Testuko esaldia	Ironia BAI ala EZ?	Benetako esanahia edo egilearen asmoa
“Gutxiegi hitz egiten da horretaz. Belkroak eragin duen kalteaz, esan nahi dut”	Bai ✓	Ez du benetan esan nahi belkroak kalte handia egin duenik; ironiaz ari da, teknologiaren eta presaren erruz galdutako harreman-une xume eta hurbilei erreferentzia eginez.
2. “Joan behar du ezin saihestuzko hitzordu batera, eta gero badu pilates; ez omen du astirik «lelokerietarako»”	Bai ✓	Egileak ironiaz erakusten du gaur egungo pertsonen arrazionaltasun eta antolaketa gehiegizkoak emozioak zapaltzen dituela. Aipatutako “lelokeriak” ez dira benetan tontoak, baizik eta bizitzako unerik garrantzitsuenak.
3. “59 segundo besterik ez duzu zure iritzia emateko”	Bai ✓	Gizarteak abiadura eta azalekotasuna baloratzen dituela salatzen du, iritzi sakonak ematea ia ezinezkoa baita denbora hain laburrean. (Telebistako programa baten izenburua da, iritzia emateko programa)
4. “Produktua erakargarriago bihurtzen duen faktoretzat hartzen da”	Bai ✓	Ironiaz-edo dio (pentsatzen duenaren kontra) “abiadura” entretenimenduaren osagai erakargarritzat jotzen dela; baina, egilearen ustez produktua erakargarri egiteko abiadura ez da faktore erabakigarria.
5. “Belkroaren belaunaldia gara: berehalakotasuna dugu balio gorena”	Bai ✓	Testuaren ideia nagusia laburbiltzen du: ironiaz esanda, gaurko gizarteak berehalakotasuna goraipatzen du, baina egileak hori gaitzetsi nahi du.

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Zapatetako lokarriak. Sokak, oinetakoak lotzeko zintak.

Arratsaldea zapuztu. Hondatu, izorratu.

Nagitasun berbera. Lanerako edo egin behar diren gauzetarako gogorik eza.